

**OP WEG NAAR
DE SCHOOL VAN
MORGEN!**

“DE GEZONDE BASISSSCHOOL VAN DE TOEKOMST”

Powerd by

Info Bulletin 3

Mei 2014

Een woord vooraf

In 2013 stuurden we u twee informatiebulletins over de ontwikkelingen binnen MOVARE richting ‘De Gezonde Basisschool van de toekomst’. Deze ontwikkelingen waren gericht op het verkennen van de mogelijkheden om enkele MOVARE basisscholen om te vormen tot gezonde basisscholen waarin naast onderwijs, ook beweging, gezonde voeding en een uitgebreid aanbod aan sportieve en culturele activiteiten een plek krijgen. Middels dit bulletin willen wij u informeren over de meest recente ontwik-

kelingen omtrent ‘De Gezonde Basisschool van de toekomst’. Naast de voortgang van de verkenningsfase, informeren wij u ook graag over enkele belangrijke keuzemomenten in de aanloop naar de pilotfase. Omdat de kinderopvang een belangrijk onderdeel vormt van de ontwikkelingen op de gezonde basisscholen, wordt dit informatiebulletin ook gestuurd naar de medewerkers van deze kind partners.

MOVARE in actie tijdens de Abdijcross

In dit nummer:

Een woord vooraf |

Wat en waarom |

De verkenningsfase 2

Basisscholen in de startblokken 2

Projectleiding en partners 3

De tijdlijn 3

Tot slot 4

Wat en waarom?

‘De Gezonde Basisschool van de toekomst’ is meer dan een project, het kan het best omschreven worden als een beweging, een filosofie. De organisatie van de basisschool zoals wij deze nu kennen gaat in het kader van deze beweging veranderen. Op ‘Gezonde Basisscholen’ krijgen alle leerlingen, op basis van vrijwilligheid, de mogelijkheid om deel te nemen aan een dagelijks gezond schoolontbijt, en speelse, leerzame en sportieve naschoolse activiteiten. De dagindeling zal er anders uit zien, met meer ruimte voor beweging, sport, gezondheidsvoorlichting, een gezonde lunch en gezonde tussendoortjes voor alle leerlingen. Om dit mogelijk te maken wordt de schooldag iets langer dan gebruikelijk. De reden voor de invoering van ‘De Gezonde Basisschool van

de toekomst’ is veelzijdig. Veel kinderen en jongeren leven ongezond: ze bewegen te weinig en eten onvoldoende groente en fruit. Vooral in achterstandsgezinnen en gezinnen met ouders met een laag opleidingsniveau, blijken de problemen van weinig beweging en slechte voeding erg groot te zijn. Ondanks dat veel ouders en leraren de noodzaak van een gezonde levensstijl wel inzien, blijkt in de praktijk de gezonde keuze toch vaak de meest lastige keuze. Mede door deze ongezonde leefstijl, ontwikkelen steeds meer kinderen (chronische) ziektebeelden en is er sprake van dalende leerprestaties en sociale disbalans. Met ‘De Gezonde Basisschool van de toekomst’ hepen we ouders en kinderen bij het aanleren van een gezonde leefstijl van jongs af aan. Op de gezonde basisschool willen we

aantonen dat kinderen die tijdens hun schooldag niet alleen goed onderwijs krijgen, maar die ook opgroeien in een omgeving met veel aandacht voor sporten, bewegen en gezonde voeding, een betere fysieke, emotionele en intellectuele groei doormaken. Bovendien creëert het dagritme dat de gezonde basisschool kenmerkt meer rust en kan het stress bij zowel kinderen als ouders wegnemen. Daarnaast verwachten we dat ‘De Gezonde Basisschool van de toekomst’ ook een gunstige invloed zal hebben op de zorgkosten en arbeidsparticipatie van ouders. Door met de kind partners samen te werken in voor- en naschoolse voorzieningen krijgen ouders de mogelijkheid om werk en opvoeding beter te combineren.

**"Een doel is
een droom met
een deadline"**

(peter Darbo)

De verkenningfase

In 2013 heeft een verkenning-fase plaatsgevonden, waarbij mogelijkheden en het draagvlak voor 'De Gezonde Basisschool van de toekomst' is onderzocht. Tijdens deze fase zijn gesprekken gevoerd met de betrokken directeuren, leerkrachten, medezeggenschapsraden van scholen, oudercommissie van kinderopvang en ouders. Tijdens deze gesprekken is vooral stil gestaan bij de aanleiding van het gedachtegoed en de 'waarom vraag' zoals hierboven beschreven. De opkomst voor de informatieavonden voor de ouders en medezeggenschapsraad was laag, maar de aanwezige ouders hebben actief mee gediscussieerd en daardoor een constructieve bijdrage kunnen leveren aan de verdere ontwikkeling van het gedachtegoed. Aanvullend zijn verkennende gesprekken gevoerd met kind partners, bedrijven en (non) profit organisaties die van meerwaarde zouden kunnen zijn tijdens de daadwerkelijke uitrol van het programma in de vorm van voeding, beweging of culturele

aanbod. GGD Zuid Limburg heeft op verzoek van Movare uitgebreid literatuuronderzoek verricht naar de ervaringen en bevindingen in binnen – en buitenland. Uit dit onderzoek blijkt dat er in Nederland op velerlei wijze wordt geëxperimenteerd met organisatievormen die gezondheid- en welzijn bevorderend werken. Zo zijn er diverse experimenten met andere schooltijden, wordt er geëxperimenteerd met gezonde lunches op school, een divers aanbod van sportactiviteiten in de Buitenschoolse Opvang (sport-BSO) en wordt er landelijk aandacht besteed aan de organisatie en ontwikkeling van Brede scholen en Integrale Kindcentra. Het ontbreekt vooralsnog aan voorbeelden waarbij al deze ontwikkelingen samen gebracht worden in één concept. De "Gezonde Basisschool voor de toekomst" doet dit wel. Ervaring leert dat in diverse andere landen het integrale aanbod van onderwijs, maaltijdvoorzieningen en aanbod aan sport-, en beweegactiviteiten al veel verder ont-

wikkeld en gebruikelijker is dan in Nederland. Van deze goede voorbeelden kunnen we leren voor de vorming van het totaalconcept zoals is beoogd met "De gezonde basisschool van de toekomst". Op basis van de uitkomsten van de verkenningfase is een businessplan uitgewerkt. Dit plan bevat een concrete beschrijving van het proces om te komen tot "De Gezonde Basisschool van de toekomst" zowel inhoudelijk als financieel. Dit plan is onlangs ingediend bij de Provincie Limburg. Binnen het bestuurlijke besluitvormingsproces rondom de besteding van de middelen die beschikbaar zijn in het kader van de Kennis-as Limburg, maakt het project "De Gezonde Basisschool voor de toekomst" een goede kans om in aanmerking te komen voor subsidiering.

Basisscholen in de startblokken

Tijdens de verkenningfase van het project 'De Gezonde Basisschool van de toekomst', hebben de verschillende partijen en vooral ingezet op het informeren van die doelgroepen die het meest direct met de beoogde veranderingen te maken krijgen. Tijdens informatiesessies zijn alle schoolteams in Landgraaf uitgebreid geïnformeerd over de plannen. Ook de medezeggenschapsraden en de ouders in het algemeen hebben de mogelijkheid gehad om een informatiesessie te bezoeken.

Na rijp beraad hebben uiteindelijk drie Landgraafse basisscholen toegezegd mee te

willen werken in de pilotfase. Het betreft OBS de Speurneus, OBS de Carroussel en de nieuw te vormen brede school Schaesberg Centrum. Doordat ook de gemeente Brunssum nadrukkelijk te kennen gaf deel uit te willen maken van de ontwikkelingen, is basisschool Langeberg aan de pilotscholen toegevoegd. Na toekenning van de subsidie, zullen de pilotscholen allereerst gaan werken aan een passend dagarrangement voor hun school. Het arrangement moet passen bij de wensen en vragen van de school en de mogelijkheden van de andere betrokken partijen, het

gebouw en de omgeving. Daarnaast moet het arrangement recht doen aan de kaders zoals die in de voorbereiding uitgezet zijn (zie ondermeer nieuwsbrief 1 en 2). Als de school een helder beeld heeft van de wijze waarop zij de gezonde basisschool een plek wil geven binnen haar organisatie, kan een en ander ter instemming ingebracht worden in de medezeggenschapsraad. We gaan ervanuit dat de scholen in de loop van de ontwikkelingen van het dagarrangement hun ouders voortdurend meenemen en waar nodig ook formeel het draagvlak peilen.

Enkele basisscholen van MOVARE die niet meedoen aan 'De Gezonde Basisschool van de toekomst' zullen de komende tijd benaderd worden om ook een kleine bijdrage te leveren aan dit project. Kinderen op die scholen zullen af en toe uitgenodigd worden om vragenlijsten in te vullen en een beweegmeter te dra-

gen (een klein metertje ter grootte van een half luciferdoosje dat alle bewegingen van kinderen kan meten). Deze scholen zullen de komende periode benaderd worden, in totaal zullen leerlingen van 4-6 scholen hieraan deelnemen.

Metten is weten!
Om die reden wordt de intensiteit en de frequentie van het bewegen van leerlingen op de pilotscholen en de controlescholen met elkaar vergeleken.

Een eerste tijdlijn

Eind juni 2014 krijgen we te horen of de Provincie Limburg ons initiatief financieel zal ondersteunen. Zodra de goedkeuring van de provincie binnen is zal achter de schermen veel actie worden ondernomen. Alle partijen gaan dan aan de slag om het programma definitief vorm te geven en om de scholen voor te bereiden op alle veranderingen. Gedurende één schooljaar zal het concept 'De Gezonde Basisschool van de toekomst' worden uitgewerkt en uitgeschre-

ven. Ook zullen kinderen, ouders en de partners in de school regelmatig uitgenodigd worden om hun mening te geven, omdat we de mening van alle partijen willen meenemen in de opzet. Pas bij de start van schooljaar 2015/2016 zullen de eerste scholen beginnen met een gezonde aanpak. Als de provincie toe zegt, zijn er genoeg middelen om 'De Gezonde school van de toekomst' uit te voeren op 4 scholen voor minstens 4 schooljaren. Gedurende die 4

jaren, zullen onderzoekers en beleidsmedewerkers van Movare zich bezighouden met een implementatieplan van 'De Gezonde Basisschool van de toekomst'. Er zal onderzocht worden of het draagvlak en de effecten groot genoeg zijn om de veranderingen ook op andere basisscholen regionaal en nationaal in te voeren. Daarnaast zal een bekostigingsplan van 'De Gezonde Basisschool van de toekomst' op de lange termijn worden geschreven.

Projectleiding en partners

Omdat leerkrachten alleen niet voldoende tijd en expertise hebben voor de coördinatie en uitvoering van de beoogde veranderingen, is inmiddels een groot team van partners betrokken bij de opzet van 'De Gezonde Basisschool van de toekomst'. Er is een organisatiestructuur gevormd met een organisatorische en wetenschappelijke stuurgroep en projectgroep. Alle partners zijn opgenomen in de organisatorische stuurgroep, welke voorgezeten wordt door een projectleider van MOVARE. Zodra de Provincie aangeeft mee te willen werken aan dit

project, zal de projectleider officieel starten als hoofd van de organisatorische stuurgroep, en zullen op alle 4 de scholen lokale projectleiders starten. De lokale projectleiders zijn huidige leerkrachten op de desbetreffende scholen, die naast onderwijstaken ook een deel van hun tijd zullen besteden als aanspreekpunt en coördinator van de veranderingen op de school.

De wetenschappelijke stuurgroep zal worden voorgezeten door de Universiteit Maastricht. De Universiteit Maastricht heeft veel ervaring in

het ontwikkelen en toetsen van maatregelen die gezondheid verbeteren en ziekten kunnen voorkomen. Voor de ontwikkeling van de dagarrangementen en de toetsing van het programma op de gezondheid en leerprestaties is het onderzoeksinstituut CAPHRI van de Universiteit Maastricht verantwoordelijk. Daarnaast zijn nog vele andere onderzoekers van onder andere de economische, juridische en psychologische faculteiten van de Universiteit Maastricht betrokken, om ook de effecten van het programma te meten

op de economische groei, juridische haalbaarheid, en ontwikkeling van kinderen. Ook de Open Universiteit Heerlen helpt mee bij het meten van veranderingen in schoolpresentaties.

De GGD vormt de schakel tussen de organisatorische en wetenschappelijke stuurgroep. De GGD heeft veel expertise op het gebied van gezondheidsbevordering en gezonde schoolklimaten. De GGD helpt daarom bij de vormgeving van het programma. Daarnaast zal de GGD goed in de gaten houden dat de in-

breng van alle partijen (o.a. de leraren, sportpartners, onderzoekers, ouders, leerlingen etc..) meegenomen wordt in de vormgeving van het programma.

Ten slotte is er ook een grote diversiteit aan voor- en naschoolse opvang- en sportpartners betrokken bij de koppeling tussen school, naschoolse opvang, en wetenschap. Omdat 'De Gezonde Basisschool' zich niet beperkt tot schooltijden, maar juist naschools een groot aanbod van sport, cultuur en ontspanning omvat, zijn deze partners

van groot belang. Zij zullen specifieke aandacht besteden aan pedagogische ontwikkeling.

Tot slot

Wij hopen dat dit informatiebulletin een goed beeld geeft van de voortgang en tijdslijn rondom de mogelijke invoering van een integrale dagarrangement op de Movare basisscholen. Mocht u op basis van dit bulletin geïnteresseerd zijn geraakt en meer willen weten, dan kunt u altijd contact leggen met de projectleider Andrew Simons via het mailadres andrew.simons@movare.nl